

IVÆRKSÆTTERUNGE

HÅNDBOG TIL OPSTART AF ET UNIKT VALGFAG

**DET BOLIGSOCIALE
FÆLLESSEKRETARIAT**

FONDEN FOR ENTREPRENØRSKAB
MEDLEM AF JA WORLDWIDE

INDHOLD

Baggrund	3
Derfor skal du i gang med Iværksætterunge	4
Fase 1: Før du går i gang	
Partnerskabet	6
Teamet	9
Organisering af samarbejdet	10
Ressourcer	12
Fase 2: Valgfaget er en realitet	
Rekruttering af elever	14
Planlægning af undervisningen	16
Fase 3: Undervisningen	
Fleksibilitet, frie rammer og fællesskab	18
Hvis du vil vide mere	20

BAGGRUND

Iværksætterunge er et valgfag, der har været tilbudt på seks folkeskoler i Aarhus i skoleårene 18/19 og 19/20 og tre folkeskoler i Slagelse Kommune i 19/20 og 20/21. Valgfaget er alle steder gennemført i et partnerskab mellem folkeskoler og boligsociale indsatser og har haft til formål at give de deltagende elever entreprenørielle kompetencer, samt at styrke innovation, entreprenørskab og iværksætterkultur i udsatte boligområder.

Valgfaget er gennemført som pilotprojekt finansieret af Den A.P. Møllerske Støttefond og udviklet i et samarbejde mellem Fonden for Entreprenørskab og Det Boligsociale Fællessekretariat i Aarhus. Et år inde i pilotprojektet er skolerne i Slagelse Kommune og den boligsociale helhedsplan *En fælles indsats* trådt ind i projektet.

Håndbogen er baseret på interviews med 13 lærere, boligsociale medarbejdere og en klubmedarbejder i Aarhus.

Resultaterne er kvalificeret under inddragelse af koordinatoren for projektet i Slagelse, Fonden for Entreprenørskab og Den A.P. Møllerske Støttefond. Håndbogen trækker derudover på resultaterne fra de effektevalueringer, der er gennemført af Danmarks Evalueringsinstitut, EVA og Fonden for Entreprenørskab.

Håndbogen samler op på erfaringerne fra pilotprojektet, og på den måde supplerer den det undervisningsmateriale der er udarbejdet med en række anbefalinger til, hvordan Iværksætterungeforløb med fordel kan startes op og drives. Forhåbningen er, at det samlede materiale vil gøre det enkelt for nye partnerskaber at prøve kræfter med Iværksætterunge. På side 18 af håndbogen er der derfor også nogle bud på, hvordan Iværksætterunge kan konverteres til enklere formater.

Det Boligsociale Fællessekretariat arbejder for at styrke de boligsociale indsatser i udsatte boligområder i Aarhus.

Bag Det Boligsociale Fællessekretariat står de aarhusianske boligorganisationer og Aarhus Kommune.

Udgiver: Det Boligsociale Fællessekretariat

Udgivelse: December 2020

Tekst: Edith Jakobsen Hansen

Foto og layout: Gorm Olesen

Håndbogen kan rekvireres fysisk ved henvendelse til:

Det Boligsociale Fællessekretariat

Mariane Thomsens Gade 2F, 6.1
8000 Aarhus C

87 34 00 02

kontakt@fs-aarhus.dk

fs-aarhus.dk

IVAERKSAETTERUNGE.DK

DERFOR SKAL DU I GANG MED IVÆRKSÆTTERUNGE

*Der sker
faktisk noget herude,
som vi som skole også
kan gøre brug af...*

Lærer

Håndbogen er for dig, der arbejder med unge i udskolingen og gerne vil arbejde med en ny men afprøvet metode til at give skoleelever muligheden for at tillære nogle andre kompetencer, end det den traditionelle skoleundervisning tilbyder. I evalueringen af Iværksætterunge fra 2020 konkluderer Danmarks Evalueringsinstitut at:

- Eleverne udvikler **personlige og sociale kompetencer**, som kan overføres til andre sammenhænge, specifikt personlig indstilling, handlekompetence, ideudvikling og omverdensforståelse.
- Eleverne ser ud til at få **forstærket troen på egne evner og oplevelsen af at kunne overføre deres læring til andre sammenhænge**, hvilket forstærker elevernes motivation for skole og uddannelse.
- Eleverne får gennem valgfagets forankring i lokalområdet et **øget samfundskendskab, demokratisk dannelse og en oplevelse af medborgerskab**.
- Skolernes øvrige **samarbejde med lokalsamfundet** er påvirket positivt af arbejdet med Iværksætterunge.

Bag de effekter eleverne oplever ligger nogle mekanismer, som ser ud til at være årsagen til, at Iværksætterunge virker. De er gode at have i baghovedet, når du læser håndbogens meget konkrete anbefalinger.

Lidt mindre noget vi leger

Det helt gennemgående argument for, at Iværksætterunge virker for de unge er, at det opleves som virkeligt. Meget mere virkeligt end de traditionelle skolefag. Der udvikles virkelige produkter, som skal møde virkelige behov. De unge møder virkelige iværksættere og dommere og står selv på mål for deres ideer og projekter.

Ejerskab

Effekten af Iværksætterunge afhænger af den enkelte elevs ejerskab til faget og produktet. Med mange roller i en produktudvikling er der god mulighed for, at alle får indflydelse på delelementer - store eller små. Den indflydelse giver ejerskab, og mange elever træder i karakter i andre roller end til hverdag.

Drivkraft

Iværksætterunge er i Aarhus afsluttet med en iværksætter-

messe med en række kåringer af de bedste produkter, hvilket har givet det et element af konkurrence. For de deltagende hold har det betydet sved på panden frem mod messen, fordi de her skulle stå på mål for deres udviklingsproces og deres produkt overfor eksterne dommere. Det er ikke en eksamen og der er ingen karakterer, men der er positiv opmærksomhed og præmier på højkant. Det er svært ikke at blive revet med.

Frisk start

For de af eleverne som har et mere anstrengt forhold til det at gå i skole giver faget mulighed for en frisk start. Det er ikke de traditionelle skolekompetencer, der er i spil og de eksterne undervisere, som ikke kender til elevernes daglige præstationer og ageren har ofte et andet blik på eleverne. Det giver eleverne en mulighed for at slippe fri af deres normale roller som værende i opposition. Pludselig oplever de succes med et fag i skolen. Det ser også ud til, at de får bedre relationer til lærerne, end de normalvis har, hvilket kan smitte af på den øvrige skolegang.

Som en del af pilotforsøget er der udviklet [et omfattende undervisningsmateriale](#) bestående af en lærervejledning, som beskriver indholdet af fagets faser indgående, et bilagshæfte med velafprøvede øvelser, et elevhæfte, hvori eleverne udfolder deres forretningsplan samt et arbejdsark. Derudover er der mulighed for at hente sparring og kompetenceudvikling hos Fonden for Entreprenørskab, som også udbyder aktiviteter, som valgholdene kan deltage i. Læs mere i slutningen af håndbogen under *Hvis du vil vide mere*.

Iværksætterunge i andre formater

Iværksætterunge er blevet udviklet og afprøvet som et samarbejde mellem skoler og boligsociale indsatser, men er ikke låst til dette format. Undervisningen kan også afprøves i kortere forløb, som fx hen over tre måneder, eller som et intensivt projektforbøg i samarbejde mellem skole og bolig-social indsats.

PARTNERSKABET

HVEM SKAL DU GØRE DET SAMMEN MED?

I Aarhus er Iværksætterne gennemført i lokale partnerskaber mellem skoler og boligsociale indsatser. Både EVA's evaluering og vores interviews viser, at det tværgående samarbejde i høj grad bidrager til elevernes udbytte. På den baggrund anbefaler vi, at I indtænker:

DEN LOKALE BOLIG-SOCIALE INDSATS

Bolig-sociale indsatser og helhedsplaner er projekter som består af sociale og forebyggende indsatser for beboere i et eller flere områder. Ofte vil den boligsocial indsats allerede arbejde med unges uddannelse og beskæftigelse og have en eller flere medarbejdere med kompetencer på det felt. Boligsociale indsatser har friere hænder til at indgå i projekter, som bidrager til deres strategiske målsætninger og er rutinerede i projektsamarbejder. I et projekt som Iværksætterne kan de også bidrage med områdekendskab, lokale netværk, ligesom de ofte har medarbejdere med erfaringer med iværksætteri eller kan brobygge til aktører, der har. Den boligsociale metode er ressourcebaseret, hvilket betyder, at de boligsociale medarbejdere kan bibringe et andet blik på de konkrete elever og disses kompetencer, som ikke er farvet af, hvordan eleverne ellers klarer sig i skolen. Afhængigt af den boligsociale indsats ressourcer kan den bidrage både i det konkrete Iværksætterforløb som medlem af underviserteamet og som koordinerende aktør på tværs flere valghold og skoler i kommunen. Den sidste model har der været gode erfaringer med i Slagelse.

SKOLEN

Iværksætterne er gennemført som et valgfag for 7.-9. klasserne, og dermed er den lokale skole omdrejningspunktet for projektet. Valgfaget kan gennemføres på alle skoler, men for at opnå det udbytte, der har været at pilotprojektet, er det en fordel at det tager udgangspunkt i skoler beliggende i nærheden af områder med boligsociale indsatser. Mange skoler arbejder med konceptet [den åbne skole](#), som handler om, at skolerne arbejder med at inddrage omverdenen, og de vil derfor godt kunne se værdien i samarbejdet. Netop fordi skolen er så væsentlig en part, er det væsentligt at skolen ønsker at prioritere faget og samarbejdet omkring det.

ANDRE LOKALE RESSOURCER

Lokale iværksættere som har interesse i at bidrage som cases i undervisningen eller bidrage med konkrete ressourcer på anden vis.

Kreative værksteder, FabLabs, Maker-spaces mm. hvor man kan producere – eller være tæt på produktionen af prototyper.

Samarbejdspartnere i nærmiljøet såsom aftagere for elevernes produkter, begivenheder, hvor eleverne kan bringe deres produkter i spil, foreninger eller virksomheder, der kan bidrage med opgaver til øvelser.

Uddannelsesinstitutioner som enten har fokus på iværksætteri, eller kan give eleverne nogle billeder på hvilke fremtidsmuligheder, der er gennem de mere erhvervsrettede uddannelser. Ofte vil uddannelsesinstitutionerne gerne samarbejde, fordi det hjælper dem med at rekruttere kommende elever, tilsvarende har folkeskoler og boligsociale indsatser ofte fokus på uddannelsesvejledning og brobygning.

..at netværket er der fra start af, det er en kæmpe hjælp..

Lærer

DEN LOKALE FRITIDS- / UNGDOMSKLUB

Ofte kan en pædagog fra klubben ligesom den boligsociale medarbejder bibringe at andet blik på den enkelte elev. I klubben er pædagogerne vant til at arbejde med grupper af unge under friere rammer, end der er til stede i folkeskolen, og det kan være en stor fordel i et fag, hvor rammerne netop ofte er lidt friere. Ligeledes råder ungdomsklubberne i nogle tilfælde over faciliteter, som kan være en fordel i valgfaget.

TEAMET

I Iværksætterunge i Aarhus har teamene bestået af lærere og boligsociale medarbejdere og i enkelte tilfælde en medarbejder fra den lokale klub. Fælles for dem er, at selvom nogle er blevet prikket på skulderen af deres leder, har de alle ønsket at arbejde med faget. Flere fremhæver, at det giver dem mulighed for at arbejde med de unge på en anden måde end normalt. Især i forhold til lærerne er det en vigtig pointe: *Iværksætterunge er et anderledes skolefag*. Det tager tid at lære valgfaget at kende, dels er temaet iværksætteri nyt for mange, dels baserer faget sig i høj grad på åbne processer, som er langt fra den undervisning, både lærere og elever er vant til. Det stiller krav til den enkelte lærer, og det stiller krav til teamet, derfor er det en fordel, at teamet i fællesskab råder over en række kompetencer.

Generelle kompetencer - der er nødvendige i teamet

- Undervisningserfaring, kendskab til elevgruppen, lyst og motivation til at arbejde med eleverne på en ny måde.
- Flexibilitet og positiv tilgang til at de enkelte undervisningsgange ikke kan planlægges i detaljen.
- Ressourcetilgang til både elever og muligheder i lokalområdet.
- Gode samarbejdskompetencer.
- Minimum en medarbejder som er god til og vil påtage sig de overordnede planlægningsopgaver.

Specifikke kompetencer - der er gode at have i teamet

- Erfaring med iværksætteri. Dette kan til nøds undværes, hvis man har blik for og tid til at række ud til ressourcer i lokalområdet fx iværksættere, der kan bidrage til undervisningen med konkrete erfaringer
- En medarbejder der er god til at facilitere kreative processer.
- En medarbejder med netværk i lokalområdet og tid til at opsøge eksterne ressourcer såsom relevante iværksættere, produktionsfaciliteter m.v. Hvis flere skoler i kommunen arbejder med Iværksætterunge, kan en fælles tovholder bidrage med denne del.

Og så er det vigtigt, at teamet fungerer som ét team. Det bør være en udtalt forventning, at medlemmerne spiller hinanden gode i undervisningssituationerne og prioriterer at deltage i fælles løbende undervisningsplanlægning, så der sker en løbende forventningsafstemning, og eventuelle knaster ryddes af vejen undervejs. Det er en stor fordel at udbyde faget flere år i træk. Når faget gentages, giver det teamet muligheden for at optimere undervisningen på baggrund af erfaringerne med faget, og faget vil ikke være så krævende at gennemføre.

ORGANISERING AF SAMARBEJDET

Erfaringerne med Iværksætterunge i Aarhus viser, at en god og grundig forventningsafstemning fra start samt løbende opfølgning betyder rigtig meget, når man gennemfører et valgfag i et partnerskab, der rækker ud over skolens matrikel. I Aarhus har hhv. skoleledere og boligsociale ledere i de fleste tilfælde spillet en mindre rolle undervejs i gennemførelsen af valgfaget. Lærere og boligsociale medarbejdere giver udtryk for, at det har fungeret godt. Ofte har der dog været nogle udfordringer med koordineringen undervejs, som de ikke direkte har adresseret. På den baggrund er anbefalingerne:

På ledelsesniveau

- Klare samarbejdsaftaler mellem skoleledelse og ledelsen af den boligsociale indsats omkring ressourceallokering og konflikt-håndtering.
- Allokering af tid – især til lærerne - til teams fælles undervisnings-planlægning i løbet af året og tydelig kommunikation til teamet om den afsatte tid.
- Møder mellem undervisergruppen og ledelsen et par gange i løbet af skoleåret for at følge op på samarbejdet og undervisningen.
- Hvis man ønsker at inddrage erhvervslivet i projektet, betyder det noget mere med et engageret ledelsesniveau, fordi det signalerer, at man tager projektet og samarbejdspartnere seriøst.

På medarbejderniveau

- Forventningsafstemning fra skoleårets start omkring, hvem der har tid og kompetencer til at løfte hvilke roller i forbindelse med undervisningens planlægning og gennemførelse.
- En realistisk plan for planlægningsmøder i løbet af året. Interviewene viser, at den løbende planlægning ofte foretages i forbindelse med eller undervejs i selve undervisningen eller i løbet af skoledagen i øvrigt. Det svækker både undervisning og samarbejdet omkring den, bl.a. fordi de boligsociale medarbejdere normalvis ikke har deres gang på skolen, og dermed kan blive udelukket fra planlægningen.

På by- eller kommuneniveau

- I Aarhus har valgholdene primært haft den afsluttende iværksættermesse til fælles. Kommuneniveauet har dermed spillet en begrænset rolle. I kommuner med flere forskellige Iværksætterunge-partnerskaber kan man med fordel gå sammen om en tovholderfunktion, der kan støtte op om underviser-teamene med:
- Fælles aftaler med iværksættere eller iværksætermiljøer som valgholdene kan trække på.
 - Understøttelse i undervisnings-planlægningen.
 - Fælles camp eller introdag for de nye valghold hvor de kan møde hinanden og blive inspireret af tidligere Iværksætterunge eller spændende oplæg.
 - Fælles bunden opgave i starten af forløbet som eleverne i kommunen skal løse gennem en idegenereringsproces.

RESSOURCER

Medarbejderressourcer

Iværksætterunge er i pilotfasen gennemført i teams på to-fire medlemmer. Oftest to lærere og en boligsocial medarbejder. Erfaringerne fra det aarhusianske pilotprojekt er, at det særligt første gang et team arbejder med Iværksætterunge er afgørende at være to lærere og minimum en boligsocial medarbejder omkring valgfaget. De steder hvor man har haft en medarbejder fra klubben tilknyttet valgfaget har det været en stor styrke. De ekstra mandskabsressourcer i undervisningssituationen giver en fleksibilitet til at kunne arbejde med valgfagsholdet i grupper. Eksempelvis kan elevernes projekter realiseres, fordi man kan skaffe materialer i timerne eller fx tage med et hold til en lokal tekstilproducent for at få trykt en prototype på deres sweatshirts, uden de resterende elever lades alene.

På baggrund af pilotprojektet er der udviklet et undervisningsmateriale, som vil gøre Iværksætterunge mere tilgængeligt for fremtidige teams og formentlig betyde, at faget kan gennemføres med færre medarbejderressourcer, end der har været til stede i pilotprojektet.

Frie midler

Valgfaget er i pilotperioden gennemført med 7.500 kr. per valgfagshold. Pengene har ikke været bundet til et bestemt formål men er blevet anvendt til udvikling af prototyper og produktion af holdenes respektive produkter samt til professionel hjælp til produktudviklingen. Frie midler giver mulighed for at arbejde med virkelige produkter som output snarere end tænkte. I Iværksætterunge har det medvirket til at gøre faget og dets indhold mere virkeligt og dermed relevant - også for en gruppe elever, der ikke nødvendigvis køber ind på de traditionelle skolefags relevans.

Lokaler

Valgfaget kan med fordel helt eller delvist gennemføres uden for skolens område. Det kan være hos den boligsociale indsats eller i kombination med lektioner hos lokale samarbejdspartnere som lokale fagskoler eller det lokale erhvervscenter alt efter hvilke muligheder, der er til stede i nærområdet. Hvis det ikke kan lade sig gøre at finde et lokale uden for skolen, kan der udvælges et lokale som ikke bruges til andet, og som eleverne medvirker til at indrette. Erfaringerne fra Iværksætterunge i Aarhus er, at en særlig ramme om faget kan hjælpe eleverne til hurtigere at omstille sig til fagets tænkemåde og til i højere grad at bryde med de sociale roller, de har i den normale undervisningssituation inkl. lærer – elevrollerne. Det medvirker til at bringe eleverne ud af skoletænkningen og give dem et større ejerskab til valgfaget, at de er en del af "noget særligt", ikke mindst fordi det gør iværksætteri mere "virkeligt".

Lokalområdet

Lokalområdet kan med fordel ses som en ressource i sig selv. Ifølge EVA's evaluering er valgfagets forankring i lokalområdet en kilde til øget samfundskendskab, demokratisk dannelse og en oplevelse af medborgerskab for eleverne. For at gøre ideudviklingen i faget konkret lægger lærervejledningen op til at tage udgangspunkt i lokalområdets udfordringer og muligheder. Det kan være udfordringer som en utryk tunnel, henkastet affald eller en mulighed som en lokal byfest, hvor eleverne kan blive engagerede i afviklingen. Det lokale islæt betyder, at eleverne kommer til at forholde sig anderledes til lokalområdet, fordi de skal sætte sig ind i andres behov og ønsker, og det er nemt at identificere disse konkrete personer i lokalområdet.

REKRUTTERING AF ELEVER OG SAMMENSÆTNING AF HOLD

*På holdet
var der repræsentanter
fra forskellige etniske mino-
ritetsgrupper og fra forskellige
socialgrupper også. Gruppens
varemærke blev selve sam-
menholdet på tværs af alt det.*

Boligsocial medarbejder

Valgfaget kommer bedst fra start, hvis de fleste deltagende elever har det højt prioriteret. Det kan derfor være nødvendigt at gøre en indsats for at udbrede kendskabet til det de første år. Fx i form af en valgfagsbazar eller [en video](#) som på modstående side. Dernæst viser erfaringerne fra Aarhus, at det er vigtigt, at eleverne har realistiske forventninger til faget, så de vælger det af de "rigtige grunde" og ikke eksempelvis i forventningen om nemt at vinde en konkurrence.

- Det kræver en særlig informationsindsats det første år, da ingen elever på forhånd har et kendskab til det, og meget få har en indgang til iværksætteri.
- Faget er oprindelig tiltænkt unge i udsatte boligområder, som mangler motivation for skolegangen. Fordelen ved Iværksætterunge for denne gruppe er, at du ikke behøver være fagligt dygtig i skolen for at få succesoplevelser med faget. Erfaringerne fra Aarhus er dog, at disse elever kan have svært ved at håndtere de friere rammer, som faget tilbyder, og at faget lykkes bedst med en bredere og håndholdt sammensætning af elever. EVA finder, at både stærke og svage elever har glæde af faget. Svagere elever har glæde af succesoplevelser som både de selv, andre elever og lærerne kan se, og stærkere elever har glæde af at arbejde på en anden måde.
- Størrelsen på valgholdene i Aarhus har varieret fra 9 til 27 elever. Flere har erfaret, at holdene kan blive for store, særligt hvis underviserteamet ikke tidligere har erfaringer med faget, og en del af eleverne kræver meget støtte. Helt optimalt har det fungeret med omkring 4 elever per underviser og holdstørrelse på 12-15 elever.

Print plakaten og få flere elever!

Find den på:
ivaerksaetterunge.dk

IVÆRKSÆTTERUNGE
DIT NYE VALGFAG
... i 9. klasse
Tag iværksætterunge som valgfag og...

FA' GJORT DIN BEDSTE IDÉ TIL VIRKELIGHED!

HVAD ER EN IDÉ?
En ide kan være noget, du gerne vil skabe og sælge.

HVAD HVIS DU MANGLER EN IDÉ?
I starten af valgfaget bruger vi tid på at arbejde med kreativitet, skabe ideer og med at finde fede løsninger.

VÆR MED, FORDI:
Du vil gerne...
- ændre noget, hvor du bor
- gøre din ide til virkelighed
- blive klogere på dig selv og din fremtid
- lære at samarbejde
- blive god til at pitch og præsentere dine ideer

MELD DIG TIL OG GØR EN FORSKEL!

HVAD SKER DER I TIMERNE?
Du får hjælp til at tænke kreativt.
Du får hjælp til at gøre din ide klar til verden fra dine lærere og dygtige folk fra virksomheder.
Du starter med en ide og ender med noget, andre kan få glæde af - og som du måske lige frem kan tjene penge på - eller som gør folk omkring dig glade.

IVÆRKSÆTTERUNGE
from FFE Kommunikation

DET BOLIGSOCIALE
MEDLEM AF JA WORLDWIDE

FONDEN FOR ENTREPRENØRSKAB
MEDLEM AF JA WORLDWIDE

og se filmen...

02:51

vimeo

PLANLÆGNING AF UNDERVISNINGEN

Ofte vil planlægningen af undervisningen ske før, valgholdene sættes sammen. Erfaringerne med undervisningen i Aarhus er, at meget afhænger af sammensætningen af elever på det konkrete valghold. Det kan derfor være nødvendigt at revidere planen, når holdet er sat og undervejs i forløbet.

Timetal

Det ideelle antal sammenhængende lektioner afhænger af elevgruppens sammensætning. For elever der er udfordrede på koncentrationen kan mere end to sammenhængende lektioner være rigeligt i starten af forløbet, mens det senere i forløbet kan være en fordel at have længere forløb.

Fleksibilitet i årsplanen

Valgfaget gennemløber en række faser som beskrevet i lærervejledningen. Det er:

- 1. Opstartsfasen
- 2. Vidensindsamling og pains-fasen
- 3. Ideudvælgelsesfasen
- 4. Realiseringsfasen
- 5. Formidlingsfasen
- 6. Evalueringsfase

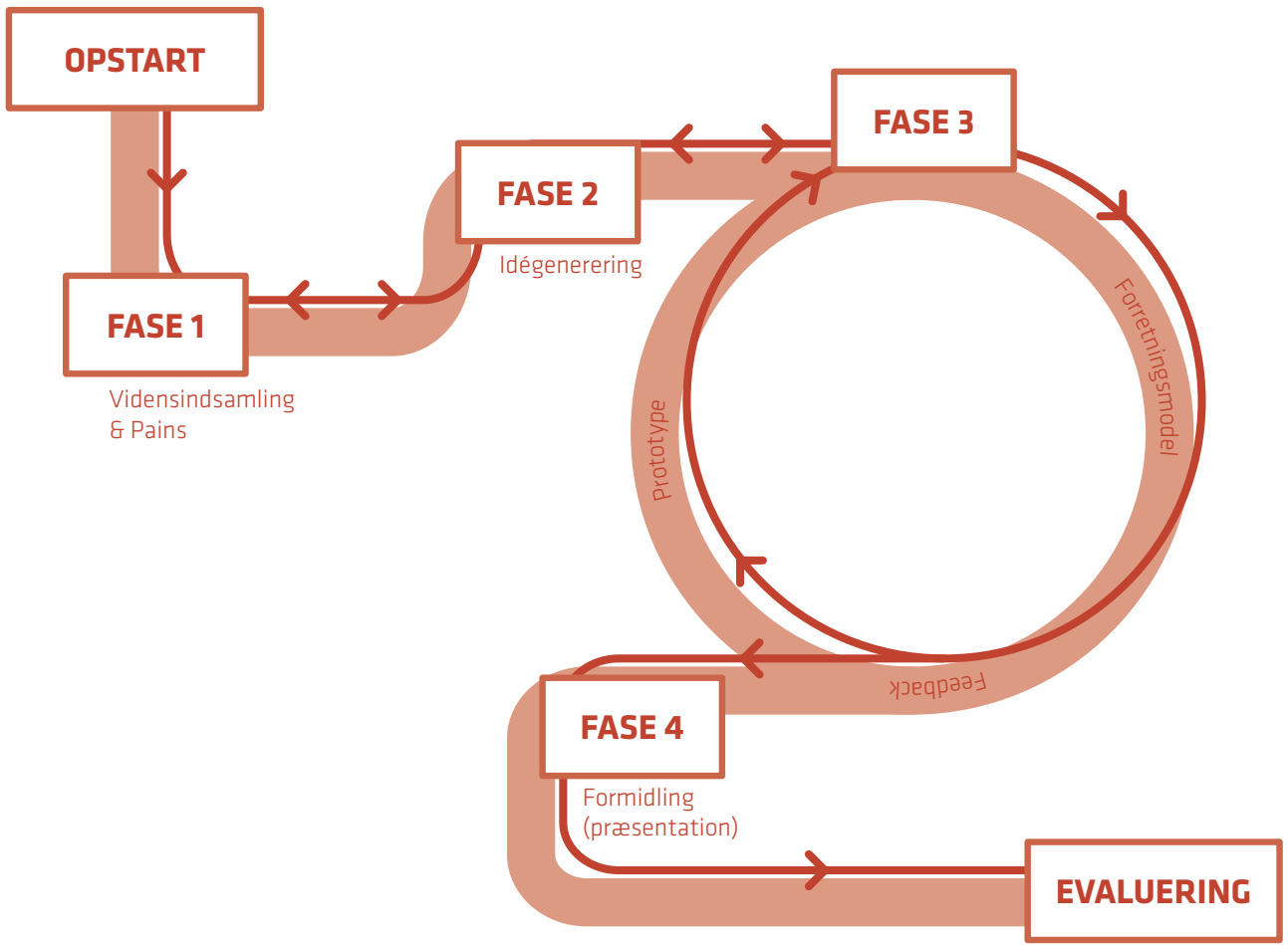
De første faser er karakteriseret ved samarbejdsøvelser, mere frie kreative processer og ideudviklig. På baggrund af erfaringerne i Aarhus anbefales under hensyn til elevgruppens størrelse og sammensætning at overveje en intensiv opstart i form af en hel dag eller en camp til at skyde valgfaget i gang. Derefter har et fast ugentligt timetal fungeret

godt i faserne 2 og 3. I fase 4 og 5 tager grupperne fat på at arbejde frem mod deres konkrete projekter og forberedelse af deres præsentationen til den afsluttende iværksætterkonkurrence. I de faser har valgfagsholdene i Aarhus valgt at bruge flere sammenhængende timer end tidligere fx i form af en projektuge og/ eller nogle hele dage. Det har været en stor fordel for valgholdene, men kræver opbakning af skoleledelsen og fleksibilitet hos lærerkolleger.

Finale / Iværksættermesse

I skoleåret 18/19* blev valgfaget afsluttet med en iværksættermesse, hvor dommere fra virksomheds- og iværksætterverdenen deltog. Det var dem grupper pitched for og efterfølgende interviewede de grupperne omkring deres proces. Vindere blev kåret i kategorierne "vilde idé", "årets bedste præsentation" og hovedpræmie for årets projekt. Lærere og boligsociale medarbejdere fremhæver, at et afsluttende event med eksterne fagpersoner understøtter det virkelighedsnære element i iværksætterrunge, ligesom det udfordrer og flytter eleverne og skaber holdånd. Det er væsentligt, at eleverne får mulighed for at vise deres produkt, stå på mål for det og for den proces, de har været igennem. Men samtidig at det ikke tager form som en eksamen med rigtige og forkerte svar.

Fonden for Entreprenørskab afholder årligt aktiviteter, som kan integreres i iværksætterforløbet.
[Læs mere i lærervejledningen.](#)

Procesmodel fra undervisningsmaterialet.

FLEKSIBILITET, FRIE RAMMER OG FÆLLESSKAB

Fonden for Entreprenørskab har på baggrund af de første to års erfaringer med valgfaget udviklet [et undervisningsmateriale](#) bestående af lærervejledning, bilagshæfte, elevhæfte og arbejdsark. Lærervejledningen beskriver fagets opbygning i seks faser, målet med hver fase, foreslåede aktiviteter som modsvares af materiale i bilagshæfte og elevhæfte samt beskrivelse af, hvordan aktiviteterne kan afvikles og hvilke slutprodukter, eleverne som minimum skal have produceret i afslutningen af fasen. Lærervejledningen består altså af helt konkrete anbefalinger til afviklingen af undervisningen

På baggrund af erfaringerne fra de to års pilotprojekt i Aarhus er der en række supplerende anbefalinger:

Udnyt fleksibiliteten

Det er et fag, der vægter de kreative processer. Det gør undervisningen lidt mere afhængig af, at der er god energi hos eleverne.

- Hav en fælles plan i undervisningsteamet med hver undervisningsgang og hav materialer med til det, men hav fleksibilitet så der kan afviges fra planen, hvis holdets energi ikke rækker.
- Underviserteamet kan med fordel skiftes til at varetage undervisningen alt efter kompetencer og præferencer.
- Udnyt at I er flere om holdet til at tage en eller flere grupper ud, hvis de eksempelvis har behov for at gå i håndarbejdslokalet, eller dynamikkerne på holdet taler for det.

Hav forståelse for, at de friere rammer kan udfordre

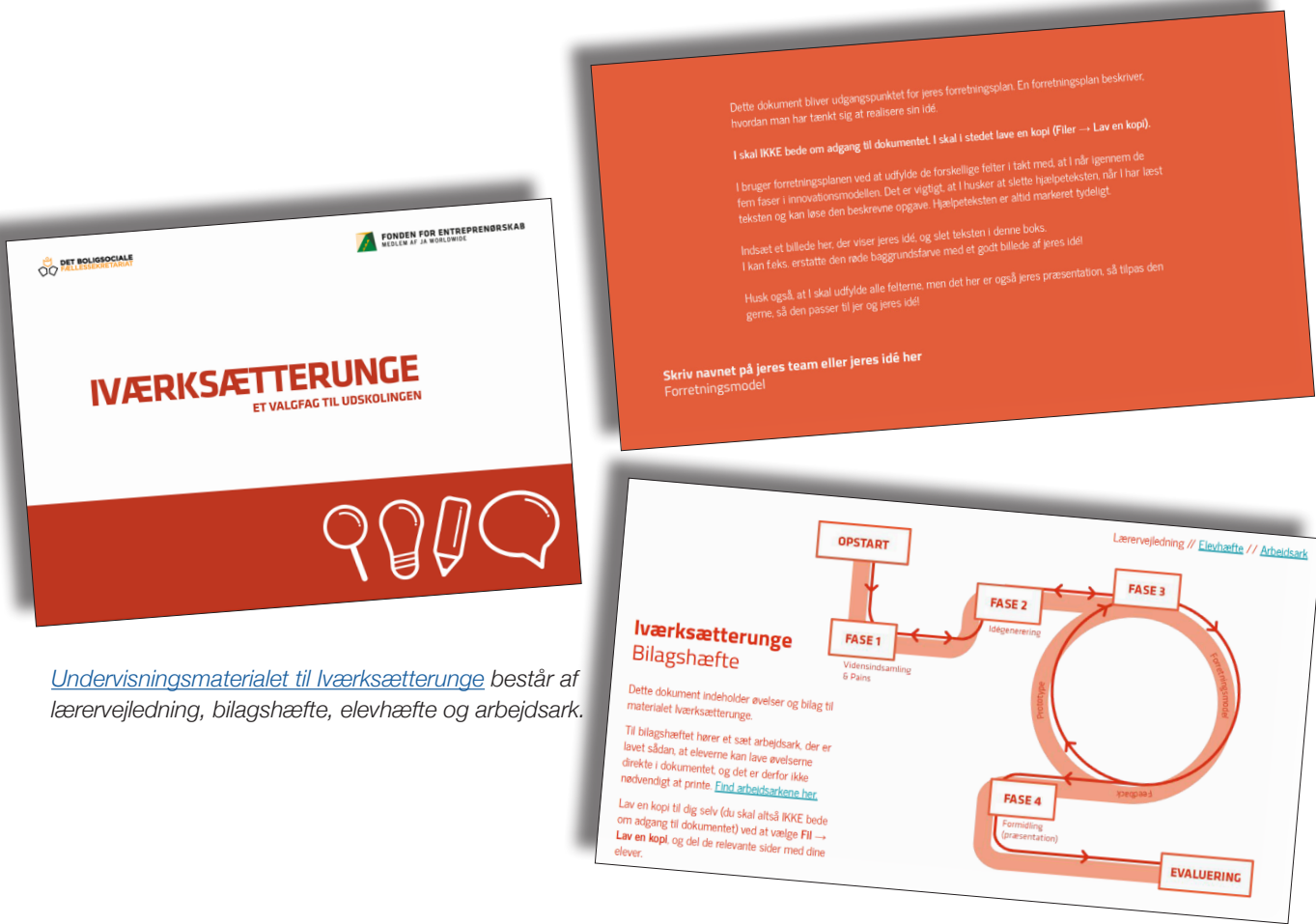
Både lærere og elever er vant til en mere traditionel skoleundervisning og dertilhørende lærer-elevrelation.

- På tværs af underviserteamet kan der være forskellige blikke på, hvad konkrete elever kan selv og forskellige holdninger til, hvornår eleverne får for meget frihed. Herunder også forskellig vægtning af elevens processer og de endelige slutprodukter. Hav forståelse for det, og tal om det.
- Den traditionelle skoleundervisning er mere styret, og der er oftest rigtige og forkerte svar. Nogle elever trives godt med de lidt friere rammer andre ikke, enten det skyldes manglende modenhed eller behov for tydelige slut- og delmål. Der ligger en opgave i at favne det spektrum og tilpasse undervisningen, så den enkelte elev vokser med udfordringerne.

Aktiver fællesskabet

Iværksætterunge har potentialet til at skabe sammenhold i en bredt sammensat elevgruppe, bl.a. fordi det giver eleverne mulighed for at blive bevidste om og træde ud af deres vante roller og arbejde sammen om en fælles opgave. I Iværksætterunge er alle lidt på udebane og de elever, der i tysk, dansk og matematik er de svage, kan vise sig at være stærke og en værdsat del af et fællesskab, hvor alle kan bidrage.

- Brug opstartsfasen til at skabe refleksion hos den enkelte elev omkring egne personlighedstræk, kompetencer og interesser og på den baggrund adressere team-sammensætning og forskellige måder at arbejde på *Se mere om dette i lærervejledningen.*
- Understøt eleverne i at træde ud af de vante roller herunder også overfor lærerne i teamet.
- Hjælp grupperne med at fordele opgaver internt, så alle føler de bidrager med noget.

Undervisningsmaterialet til Iværksætterunge består af lærervejledning, bilagshæfte, elevhæfte og arbejdsark.

Iværksætterunge i andre formater?

Iværksætterunge er blevet udviklet og afprøvet som et samarbejde mellem skoler og boligsociale indsatser, men er ikke låst til dette format. Undervisningen kan også afprøves i kortere forløb som fx hen over tre måneder eller som et intensivt projektforløb i samarbejde mellem skole og boligsocial indsats.

Uprøvede idéer til alternative forløb kunne være

- Workshopforløb i form af projektuge eller emneuge
- Fag på ungdomsskoler
- Aktivitetsforløb i ungdomsklubben
- Aktivitetsforløb i helhedsplanen
- Fortsæt selv listen...

HVIS DU VIL VIDE MERE

Undervisningsmateriale

På hjemmesiden for iværksætterunge har vi samlet alle materialer samt ideer og input til Iværksætterunge:

ivaerksaetterunge.dk

- Lærervejledning og inde i den kan findes:
 - Bilagshæfte
 - Arbejdsark
 - Elevhæfte / forretningsplan
- Håndbogen
- Video om Iværksætterunge
- Plakat til rekruttering
- Evalueringerne af valgfaget

Sparring og kompetenceudvikling

Hvis I ønsker sparring og kompetenceudvikling, kan I kontakte Fonden for Entreprenørskab via deres hjemmeside:

ffe-ye.dk

Erfaringer med Iværksætterunge

For at høre mere om erfaringerne med iværksætterunge, kontakt:

Fonden for Entreprenørskab

ffe-ye.dk

Peter Rasmussen
Uddannelseskonsulent grundskolen
peter@ffefonden.dk

Det Boligsociale Fællessekretariat i Aarhus

fs-aarhus.dk

Emilie Lykke
Konsulent
kontakt@fs-aarhus.dk

En Fælles Indsats i Slagelse

kefi.dk/slagelse

Allan Hessel
Fritidsjobskonsulent
ahe@kefi.dk

Iværksætterunge er et valgfag, der sker i et samarbejde mellem folkeskoler og boligsociale indsatser. Faget har til formål at give de deltagende elever entreprenørielle kompetencer. Denne håndbog samler op på erfaringerne fra pilotprojektet i Aarhus og Slagelse kommuner og indeholder en række anbefalinger til, hvordan Iværksætterungeforløb med fordel kan startes op og drives.

Iværksætterunge er udviklet i et samarbejde mellem Det Boligsociale Fællessekretariat i Aarhus og Fonden for Entreprenørskab. Pilotprojektet har været finansieret af Den A.P. Møllerske Støttefond.

Læs mere på ivaerksaetterunge.dk

